

КІВАЛАХЗАВАЙ ПЕНСИОНЕРРИН ФИКИРДИЗ

РФ дин Пенсиоонный фонду-ни хабар гузвайвал, ківалахзавай пенсионерриз 1- августдилай пенсияр кьайдадиз хкизва (корректировка), яни 3 баллдин хкажзава. 2020 - йисуз пенсиядин са балл 93 манат тирди гысаба кьуртга, абур 279 манатдин артухарзава. Гила гьар йисуз «автоматически» кьиле тухузвай и кар ківалахзавай пенсионеррин мажибрилай кьазвай страховой пенсионный взносприлай аслу я.

РД-дин АХЦЕГЬ РАЙОНДИН ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКИЙ ГАЗЕТ

1928-йисалай акъатзава

№28 (8736) арбе

12+

ЩИШЬИ ДУЬНЬЯ

15-июль, 2020-йис.

Газет гьафтеда садра акъатзава.

Къимет 10 манат

РЕСПУБЛИКА ДАГЕСТАН
АДМИНИСТРАЦИЯ МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
«АХТЫНСКИЙ РАЙОН»

7 июля 2020 г.

№ 130

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

ОБ ИЗМЕНЕНИИ ТИПА СУЩЕСТВУЮЩИХ КАЗЕННЫХ УЧРЕЖДЕНИЙ МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА «АХТЫНСКИЙ РАЙОН» НА МУНИЦИПАЛЬНЫЕ БЮДЖЕТНЫЕ УЧРЕЖДЕНИЯ

В соответствии с Гражданским кодексом Российской Федерации, Федеральным законом от 06.10.2003 г. № 131-ФЗ «Об общих принципах организации местного самоуправления в Российской Федерации», Федеральным законом от 12.01.1996 № 7-ФЗ «О некоммерческих организациях», в целях реализации мероприятий по формированию современных управленческих и организационно-экономических механизмов в системе дополнительного образования, в рамках федерального проекта «Успех каждого ребенка» национального проекта «Образование», на основании распоряжения Правительства Республики Дагестан от 29.07.2019 г. № 209-р «О внедрении системы персонализированного финансирования дополнительного образования детей на территории Республики Дагестан», Приказа Министерства образования и науки Республики Дагестан от 30.08.2019 г. №1582-029/19 «Об утверждении Планов мероприятий («дорожных карт») по внедрению Навигатора дополнительного образования и системы персонализированного финансирования», руководствуясь Уставом МР «Ахтынский район» **постановляю:**

1. Изменить тип, прилагаемых к настоящему постановлению, существующих Муниципальных казенных учреждений дополнительного образования детей.
2. Определить, что предмет и

цели деятельности бюджетных учреждений, названных в приложении №1 к настоящему постановлению, предельная штатная численность работников при изменении типа сохраняются.

3. Функции и полномочия учредителя бюджетных учреждений дополнительного образования детей осуществляет администрация МР «Ахтынский район».

4. Утвердить перечень мероприятий по изменению типа муниципальных казенных учреждений дополнительного образования детей, названных в приложении №1 к настоящему постановлению (приложение №2).

5. Руководителям учреждений, названных в приложении №1 к настоящему постановлению, в срок до 15 августа завершить все процедурные мероприятия по изменению типа данных учреждений.

6. Разместить настоящее постановление на официальном сайте администрации МР «Ахтынский район» и в районной газете «Новый мир».

7. Настоящее постановление вступает в силу со дня его опубликования.

8. Контроль за исполнением настоящего постановления возложить на заместителя главы МР «Ахтынский район» по развитию личности и социальной сферы В. А. Агасиева.

**Глава МР «Ахтынский район»
О. М. АБДУЛКЕРИМОВ**

**Приложение №1
к постановлению Главы МР «Ахтынский район»
от 7 июля 2020 г. №130**

ПЕРЕЧЕНЬ

муниципальных казенных учреждений дополнительного образования детей, подлежащих изменению типа учреждения

Наименование существующего муниципального учреждения - наименование муниципального учреждения при изменении типа

1. Муниципальное казенное учреждение дополнительного образования «Детско-юношеская спортивная школа им. Абдуллы Ганиева» - Муниципальное бюджетное учреждение дополнительного образования «Детско-юношеская спортивная школа им. Абдуллы Ганиева».

2. Муниципальное казенное учреждение дополнительного образования «Детско-юношеская спортивная школа №2» - Муниципальное бюджетное учреждение дополнительного образования «Детско-юношеская спортивная школа №2».

3. Муниципальное казенное учреждение дополнительного образо-

вания «Станция юных натуралистов им. Ф.Г. Кисриева» - Муниципальное бюджетное учреждение дополнительного образования «Станция юных натуралистов им. Ф.Г. Кисриева».

4. Муниципальное казенное учреждение дополнительного образования «Дом детского творчества им. К.Меджидова» - Муниципальное бюджетное учреждение дополнительного образования «Дом детского творчества им. К.Меджидова».

5. Муниципальное казенное учреждение дополнительного образования «Детская школа искусств им. Аллы Джалиловой» - Муниципальное бюджетное учреждение дополнительного образования «Детская школа искусств им. Аллы Джалиловой».

КІВАЛАХАР ДАВАМАРДА

«Дагводсервис» карханади эцигунрин ківалахар кьиле тухун патал пудратчи хкьягьунин рекьяй электронный майдандал тендер малумарнава. Адан иштиракчийривай арзаяр 15-июлдалди кьабулзава. Контрактдин вини кьилин кьадарди 130 миллион манат тешкилзава. Вацлун кьерехар мягкемарунин ківалахар 2022-йисан эхирдалди бегьемарун фикирдиз кьачунва. Самурдин ятар вахтуналди тир хилей рекье твада, кьилин хиле клан лагьайтга, катокри чимда ва «Доронит-2» геотекстилда ва «Рено» конструкцирнал мягкемарда.

Вацлал цинкдин сеткадилай газурнавай «Рено» твар алай матрасно-габионный конструкцирнал куьмекдалди кьерехар мягкемардай имаратар эцигда. Идалайни гьейри, цикай хуьдай даяхдин кьве цални эцигда. Рикел хкин, 2018-йисан гатуз Ахцегь районад вацл алахьункиди адан рчи патан кьерех еке мензилда уьцлена. Саки 20 квал, яшайшдин объекттар ва кьакьан давленидин газопровод хаталу зонада гьатна. Идакди районад кьетлен гьаларин кьайда кардик кутуна.

Вацла яд гзаф хьункиди Хуьруьгрин хуьруьн муьгь тухвана, Ахты-чай ва Самур вацларин эрчи патан кьерехра авай квалериз ва куьмекчи майишатриз хасаратвал хьана. Дагьустан Республикадин региондин тлебиатдин ресурсин министр Набиюла Кьарачаева арадал атанвай гьаларал гуьзчивал тухун патал ам са шумуд юкьуз районад амуькна. Муниципалитетдин кьил Осман Абдулкеримовлах галаз санал абуру арадал атанвай гьалар кьетлен дикьетдик кутунвай, яд алахьнавай мензилда авай квалерин хизанриз чпелай алакьдай куьмекар гузвай. Вацлун кьерехра яшамиз жезвай агьалияр гзаф йисарин загьметдалди арадал гьанвай эменни садлагьана пуч хьунин кьурхуллувилик квай.

Арадал атанвай гьалар гысаба кьуналди, «Ахцегь район» МР-дин кьил Осман Абдулкеримова республикадин руководстводин

дикьет районад арадал атанвай хаталлу гьаларал желбна. Республикадин ведомствойри - МЧС-ди ва Минприродади Ахцегь райондин руководстводин иштираквал аваз четин гьаларай эьчечлун патал совещанияр кьиле тухузвай. 2019-йисан эвелда гьалариз къимет гун ва тлебиатдин министр Н.Кьарачаев кьиле авай комиссиядин дестеди кьарарар кьабулун патал ам чкайрал финалди, хаталу вири участокриз килигна. Идалайни гьейри, РД-дин Минприродадин алахьунралди Ахты-чай вацл тухузвай участокда хаталу гьаларин вилик пад кьадай ківалахар кьиле тухвана.

Муниципалитетдин кьили республикадин Гьукуматдин председатель Артём Здунован руководстводик кваз тухвай совещанидал доклад авуна. Адан нетижайрай региондин руководстводи вацларин хасаратвал хьанвай участокрин хатасузвал хьунин рекьяй везифаяр тайинарна. Гьеле алаатай йисан эхирда габиондин конструкциядин жуьреда вацлун кьерехар мягкемардай са участокдин эцигунар бегьемарна. Абур Ахты-чай вацлун вичихь 600 метрдин яргивал авай «Базар кьер» территорияда кьилиз акьудна. Гьиле авай йисуз Самур вацлал, Хкемрин муькьуьн агьа пата банд (дамба) эцигун фикирдиз кьачунва.

Вацлун кьерехар мягкемарунин рекьяй хуьре тухузвай ківалахриз баянар гуналди,

«Ахцегь район» МР-дин кьил О.Абдулкеримова кьейдна: «Тлебиатдин бедбхатвал арадал атай ва адан члуру нетижаяр вахтунда арадай акьудиз чалишмиш хьайи зи ватангьилирихь галаз санал за бандар эцигунин метлебулвал лап хьсандиз аннамиззава. А йикьара чна вири кьуватар яшайишдин квалер ва маса дараматар чукулунин вилик пад кьуниз гана. Амма чи кьуватар бес жезвачир. Арадал атанвай месэла гьялун патал кьетли серенжемар кьабулун герек тир. Гьар сеферда цин дережа хкаж хьайила, инсанрик кьалабулх акатзавай. Гьавилий вацлун кьерехар мягкемарунин ківалахар кьилиз акьудун гзаф метлебул вакия я. Ада Ахцегь райондин агьалийрин уьмуьр, сагьламвал ва эменни хуьз куьмекда. Дуьшуьшдилай менфят кьачуналди, за Ахцегь райондин вири агьалийрин ва кьилди жуван тварунихьай Дагьустан Республикадин руководстводиз, РД-дин Гьукуматдиз, иллаки а серенжемра активвилелди иштираккай РД-дин Минприродадин министр Н.Кьарачаеваз абуру гзаф йисара ахцегьвийрин кьилел алаз хьайи кьурхулвал алудунай чухсагьул лугьузава.

Ахцегь райондин агьалийри тарихда сифте яз республикадин руководстводин патай ихьтин дикьет ва чпин тереф хуьн гьиссана.

**Райадминистрациядин
пресс-кьуллугь**

ХУЬРУЬН МАЙИШАТ

МАГЬСУЛДАРВАЛ: КЪУРАГЬВИЛИ ТАДИ ГАНА

Репортаж

Дашдемир ШЕРИФАЛИЕВ

Гвен гуьн, гад кватлун - им лежберар патал виридалайни четин ва йисан ківалахрин нетижаяр аквазвай жавабдар вахт я. Магьсулар кватл

хьувунив, йисан фан суьрсет газурунив хьиз, инсанар бубайрилай кьулухь суварин кьайдада эгечидай ва и месэладихь галаз алакьалу адетар вилив хуьдай. Камаллу агьсакьалрин регьбервилик кваз жемят гвен гуьз экуьнахь

фад михь беденар ва ниятар аваз гьуьрметдивди мел-пигердин теьгерда фидай. Дишегьлийри мукалралди, итимри дергесралди битмиш хьанвай магьсулар ядай, цуьлер ктадавай ва ахпа абур йигар гатун патал арабайраваз хармандал хутахдай. Зегьметчияр гьевесламишун патал зуьрнедалдам ядай, никле хьсан тлуьнар газурдай. Халкьдин яшайишдин манадин и кардив зегьметдин суварин кьайдада эгечлунихь жегьилар лежбервилив зегьметдив вердишарунилай алава, эдеб-ахлакь

«ШАРВИЛИ» - ЧИ РУЬГЪДИННИ КЪАНАЖАГЪДИН СУВАР

М. НАРИМАНОВ

Рикѐл хкин, 2000-йисан июндин эхирра Ахцега лезги халкъдин милли медениятдинни тарихдин алемда кьетӀен гел тур жанлу вакъиа киле фена-сифте яз лезгийрин къагъриманвилини «Шарвили» эпосдин сувар тешкилна. Гила и сувар къаршиламишиз 21-йис я. Алатай йисуз Ахцега лезгийрин игитвилини «Шарвили» эпосдин 20-сувар гъайбатлудаказ киле тухвана. Гъайиф хьи, коронавирусдин пандемия себеб яз алай йисуз республикадин тешкиллувилини комитетдин къарардалди ва инсанрин хатасузвал хуьнин мураддалди суварин серенжемар ва маса мярекатар киле тухун къведай йисал хутахнава.

Лезги халкъдин вичиз тешпигъ авачир хьтин лап багъа ва метлеблу сувариз, республикадин манадин кьетӀен вакъиадиз элкӀевенвай и серенжем ва адан килин игит Шарвили халкъдин рикӀера гъамиша ава. Чи ватангӀилири, чи лезги стхайри, дуьньядин гъар жуьре пипӀера аватӀани, чпин дувулар рикӀелай ракъурзавач, тарих къайгъударвилелди хуьзва, ватанпересвилини ва садвилини гӀиссер къалурзава. Шад жедай кар я, Кубанда авай лезгийрин културадин обществоди алай йисан 5-июлдиз тешкилай спортдинни машгъулардай серенжемри идан гъакӀиндай ачухдиз шагӀидвалзава. Ам лезгийрин игитвилини «Шарвили» эпосдиз талукъарнавай. Серенжемар Краснодарский крайдин Динский райондин Нововеличковский станицада киле фена. Футбол къугъунай юлдашвилини матч Самур-Кубань ва станицадин хкъанавай командайрин

арада тешкилнавай.

Юлдашвилини гуьруьш Нововеличковский станицада авай стадиондал киле фена. Амай серенжемар чи ватангӀили Шагъабудин Зурумован «Фермердин патав» тӀвар алай ял ягъуни базада давам хъана. Серенжемар чебни пакаман сятдин 9 даз башламишна ва нянин сятдин 20 даз бегӀем хъана.

Гъамдуллагъ БАБАЕВ

ШАРВИЛИ Я, ШАРВИЛИ!..

(ХОРДИН МАНИ)

Намус, гъейрат авай кас,
Гъуьрмет, жуьрӀт хъайи хас,
Вуж я игит, лувар чи,
Ислягъ чилер-цавар чи?

Припев:

Шарвили я, Шарвили!
Даим кьегъал, зурба хва,
Шарвили я, Шарвили!
ВикӀегъ лезги, арха хва...

Турни къалхан мягъкемди,
Ватан хвейи уьтквемди,
Вуж я зирек лувар чи,
Халкъдин нурлу фонарь чи?

Припев:

Женгина цӀай – къагъриман,
Несилризни эрзиман,
Вуж я душман кайиди,
Чун саламат хвейиди?

Припев:

ЛЕЗГИ ХАЛЪДИН АРХА Я ВУН, ШАРВИЛИ!..

Халкъдин садвал чкӀидай туш,

Рагъ терсеба акӀидай туш,
Игит садран рекъидай туш,
Вун рикӀелай чи фидай туш,
Шарвили, Шарвили!
Дамахзава Лезгистанди,
Вал вири, вал вири.

РикӀе сидкъи, игъсан авай,
Рагъим хуьдай иман авай,
Аллагъдин гъакъ-дуван авай,
Даим гъалиб Ватан авай,
Шарвили, Шарвили!
Шумуд кьегъал ашукъ тир

вал,
Яр-Вили, Яр-Вили.

Пагъливанрин буба тир вун,
Гъар са кардал зурба тир вун,
Кесиб халкъдин арха тир вун,
Алпандин цӀай, са хва

тир вун,
Шарвили, Шарвили!
Къе дуьньядиз чкӀанва ви,
Зар-Вили, Зар – Вили.

Халкъ кӀеверай акъудна на,
Пехъи душман алудна на,
Мягъкем садвал агудна на,
Азадвилехъ умудна на,
Шарвили! Шарвили!
ВикӀегъ тир халкъ, акваз

гъунар,
Кар-Вили, Кар-Вили.

Къагъриманриз лувар гайи,
Душманриз бул румар гайи,
Ислягъ чилер, цавар хвейи,
Шагъ дагълариз сувар гъайи,
Шарвили, Шарвили!
Рахаз аваз кеменчани,
Тар-Вили, Тар-Вили.

Намус, виждан, аваз гъейрат,
Вакай физва къе шад суьгъбет,
Бубайрин ирс – чи берекат,
КӀелез хивел хъана гуьмбет,
Шарвили, Шарвили!
Мадни виниз хкаж хъурай,
ТӀвар-Вили, тӀвар-Вили.

Халкъдин садвал чикӀидай туш,

Рагъ терсеба акӀидай туш,
Игит садран рекъидай туш,
Вун рикӀелай чи фидай туш,
Шарвили, Шарвили!
Дамахзава Лезгистанди,
Вал вири, вал вири.

МАГЪСУЛДАРВАЛ: КЪУРАГЪВИЛИ ТАДИ ГАНА

1←

дин ва ватанпересвилин манаярни авай. Незвай фу лежбердин яргъи йисан залан зегъметдин нетижада гъикI арадал къевезатIа жегъил-риз чирун важиблу тир. Гъавиляй чи бубайривай агъзур йисаралди дагъдин тик гуьнейрик кетер кутаз, дагълух лежбервилелди фу нез хъана. Эхъ, гила девирар, адетар тамамвилелди дегиш я, дагълух лежбервал къакъатнава, паталай гъизвай техил-гъуьр-фу

мурви» (председатель Гуьлпери Гъабибова) СПК-рин участокрал фена, анра зегъметчийрихъ, арадал атанвай бегъердин еридикъ ва техил кIватI хъувунин месэладикъ галаз мукъувай таниш хъана.

Къейдин, района санлай 2100 гектар цадай никлерин майданар ава, абурукай Мегъарамдхуьруьн зонада 526 гектардин майданар цик квачирбур я. «Луткунский» СПК-да цIи 150 гектарда, «Самурвида» -126 да, «Мурад» СПК-да (председатель Серкер

къене кIватIна бегъемарда,- суьгъбетзава «Самурви» майишатдин учредитель Зара Къадымовади.

- Квез куь комбайн, герек маса техника къван авани, гъукуматдин патай гъихътин куьмек жезва? – хабар къазва чна и майишатдин магъсулдаривай.

- Дугъри я, «ДТ-75», «Беларусь» куьгъне тракторар ва сеялка ава. Чарасуз герек тир комбайн вири райондиз авайди 1998-йисуз лизингдай къачур сад я. Мукъвал-мукъвал хаз, туькIуьр хъийизвай адак умуд кутаз жезвач. Сезондин вахтунда чна ам Хив райондин са фирмадивай кирида къазва. Гъар са гектар кIватI хъувун патал 4 агъзур манат пул гузва. Йиса 150 гектардай (куьчери хипехъанвиллин чилер лежберив 49 йисан муддатда арендадиз вуганва) гъукуматдиз 16 агъзур манат пул арендадин гъакъини гузва. Маса харжийрикай рахайтIа, гъар йисуз цадай тум маса къачузва, никлериз къифрен дарманар вегъизва, къацар маларикай хуьн патал са метрини зуран деринвал аваз 2,5 километрдин къубу янава (тахъайтIа маларин рабатвализ жезвач), къаравул къунва ва икI мад. Райондин УСХ-дин къуллугъди меслятдин къайгъударвал ийизватIани, гъукуматдин патай са кепекдин куьмекни авач.

«Самурвидив» гекъигайла, патав гвай «Луткунский» СПК-дин гъалар пис я. Ина 110 гектарда зулун къуьл цанваз, са затIни арадал атанвач, анжах 40 гектардай мух кIватI хъийизва, гъар са гектардай – 10 центнер.

-Аквазва хъи, вегъенвай тум сифтедай лап хъсандиз экъечIна, гуьгъуьнай къурагъ хъуникди битмиш хъхъанач. Комбайндин сивиз къведай затI авач, къилерни буш я, кIватI хъувуниз виже къведач, актироватна кIанда. Гъайиф, чIугур къван вири зегъметар бада фена. Нагагъ цанвай магъсулар страховат къван авунвайтIа, Гъукуматди эвездин пул хугудай,- никлин магъсулар гъинлай-гъанлай ахтармишиз, гъайиф чIугунивиди къейдзава райондин УСХ-дин начальник Арген Гъажиевани Россельхозцентрдин Сулейман Стальский межрайотделдин начальник Рамазан Шагъмирзоева.

- Бегъер тахъун цанвай тумунилай аслу я лагъайтIа, туш,-суьгъбетдик майишатдин сагъиб Рамиз Сулейманов экечIзава. - Ставрополдай къуьлуьн килограмм 15 манатдай, француз сортунин мух 16 манатдай маса къачуна гъана, чна еке умудар аваз элитный тум цана. Заз аквазвайвал, чи шартIара зулун теxилдлай мух цун дурумлу, менфятлу я. Къведай йисан бегъер патал гила за мух цадайвал жеда...

Эхъ, зулун магъсулдарвиллин берекатлу бегъер тебиатдинбурулай алава, пара маса шартIарилайни аслу я: чил вахтунда къарагъарна, вижевайдаказ гъалун; хъсан вахтара ва чи накъваривни тебиатдин шартIарив къадай сортарин тумар цун; агротехникадин серенжемрин истемешунрал амал авуналди мяннардай шейэр ва эчелрикайни зиянлу гъашаратрикай, азаррикай хуьдай химикатар ишлемишун ва икI мад. Амма и месэлаяр вахтунда ва ерилудаказ кыле тухун патал, малум хъайивал, са бубат чпи чпин кыл хуьзвай чи магъсулдарриз, гъайиф хъи, хуьруьн майишатдин я махсус техника, я пулдин такъатар, я Гъукуматдин патай са куьмек авач. Гъавиляй цик квачир яван чиле иллаки цIининди хътин къурагъ йисуз хъсан бегъерар гуьзетиз жедач.

регъятдиз гъатзава. Гъа са вахтунда, гъелбетда, магъсулдарарни ава, абурун зегъмет гъуьрметуниз лайихлу я.

Магъсулдарар бегъер кIватI хъувунив эгечIнавайди чир хъайила, 10-июлдиз чун, Ахцегъ райондин хуьруьн майишатдин

Мегъамедов) 200 дакай 100 да зулун тумар цанва. «Хрюгский» СПК-да (председатель Девришбег Девришбегов) вичин 150 гектарда и йисуз зулун магъсулар ерли цанвач, чилив къуьгъвериз тазва.

- Ингъе, къе чун, бисмиллагъ, бегъер кIватI хъувунив эгечIзава.

Управленидин (УСХ) начальник Арген Гъажиев, адан заместитель Ханлар Рамазанов, Россельхозцентрдин Сулейман Стальский межрайотделдин начальник Рамазан Шагъмирзоев, Мегъарамдхуьруьн райондин зонада Чархи кIамун мензилра магъсулдарвилел машгъул «Луткунский» (председатель Рамиз Сулейманов) ва «Са-

Тебиатдин къурагъ шартIариз килигай, Аллагъдиз шукур хуьй, зегъметдин нетижа акъван писди хъанвач, гъар са гектардай 19 центнер техил гуьзетзава. Нагагъ мяннардай шейэр вегъидай ва хаталу гъашаратрикай хуьдай дарманар ядай мумкинвал хъанайтIа, бегъер мадни хъсанди жедай. Авайди чна са гъафтедин

ХУЬРУЬГРИН ХУЬРЕ-ПАРК

Хуьруьгрин хуьре «Зи Дагъустан-къулайвилер авай шегъердин сергъятра аваз Мамед Гъажиеван тIварунихъ галай культурадин ва ял ядай парк аваданламишзава. Пландин бинедаллаз пудратчиди-«Точка М» ООО-ди кIвалах гъеле 18-майдиз башламишна. Объект вич лагъайтIа, 18-июлдиз ишлемишуниз вахкуда.

Эцигунрин кIвалахар кыле физвай вахтунда ишлемишзавай шейэрин еридал гуьзчивал проектдин заказчи-«Эцигунрин ва сад тир заказчидин управление» МБУ-ди тухузва. И проект кылиз акъудуни Хуьруьгрин хуьруьн агъалияр патал вичихъ аялрин ва спортдин гъевечIи майданар галай ял ядай ерилу зона яратмишдай мумкинвал гуда.

ДЕКЛАРАЦИЯР ВАХКУНИН ВАХТ ЭХИРДИЗ КЪВЕЗВА

М.НАРИМАНОВ

РикIел хкин, Россияда коронавирусдин пандемиядихъ галаз алакълу яз 2019-йисан НДСЛ-дин рекъай налогрин декларацияр вахкунин вахтар яргъи авунвай. Доходрин гъакъиндай гъакъ-гъисабар 30-апрелдалди ваъ, 30-июлдалди авуна кIанда. Доходрин гъакъиндай гъакъ-гъисаб алатай йисуз эменни маса гайи, чпи мукъвакылияр туширбурун багъа савкъатар къачур, логередай шейэр акъатай, эменни арендадиз вугай ва я къецепатан чешмейрин патай доход къачур ксари ийида. Декларацияр вугунин вини къилин вахтунин налогрин вычатар къачун патал декларацияр вахкузвай дуьшуьшар акатзавач. И дуьшуьшра декларация йисан гъи вахтунда хъайитIани рекъе тваз жеда.

Вири госкъуллугъчийри чпин доходар, харжияр, эменни ва эменнидин мажбурнамаяр декларацияда къалурун лазим я. «Госкъуллугъчийри доходрин гъакъиндай делилар вугун мажбур тир госкъуллугъдин къуллугърин перечень тестикъарунин гъакъиндай» 2009-йисан 18-майдиз РФ-дин Президентди акъуднавай 557-нумрадин Указда къалурнавайвал, госкъуллугърал алай ксар чпин доходрин ва харжийрин

гъакъиндай декларацияр гуниз мажбур я. 1-августдалди декларацияр гъакI хсуси карчийри, хсуси практикадал машгъул жезвай нотариусри, адвокатвиллин кабинетар тестикъарнавай адвокатри ва маса ксари вугун лазим я.

Госкъуллугъчиди гъакI вичин уьмуьрдин юлдашдин, яш тамам тахъанвай аялрин доходрин ва харжийрин гъакъиндайни делиларни декларацияда къалурун лазим я (государстводин гражданилин къуллугъдин гъакъиндай Закондин 7-пай, 20-статья). Госкъуллугъчийрин доходрин, харжийрин эменнидин ва эменнидин мажбурнамайрин гъакъиндай делилар тестикъарнавай жуьреда справкадик кутуна кIанда (гъа идаз халкъди декларация лугъуз-ва). Адак гъахъ-гъисабдин девирда -1-январдиль гъахъ-гъисабдин йисан 31-декабрдалди информация акатзава. Госкъуллугъчидин доходрин ва эменнидин гъакъиндай декларацияр вугунин кардик квай къайдади и декларацияр вахгун тавунин ва я вахтунда вахгун тавунин себебар къалурнавач. Я отпускди (аялдихъ гелкъуьнни рекъай отпускни кваз), я командировкади, я болничныйда хъуни чиновникдиль тайинарнавай вахтунда гъахъ-гъисаб авунин мажбурнама алудзавач.

ГАЗАР

Гъеле къадим Римдин писателри чпин яратмишунра газардин тариф авуналди, адаз майвайрин ханум лагъанай. Таза газардик амай майвайрив гекъигайла вич регъятдиз А витаминдиз элкъевзвай каротин гъаф ква, гъавиляй ам аялар патал иллаки менфятлу я. Адак гъакI маса витаминарни гъаф ква.

Рганвай газаррин дад хъсанди жеда, эгер абур ргъазвай циз куьлуь 2 кIус шекер вегъейтIа.

Къурурнавай газаррик амай хийирлу шейэр кумукъзаватIани, С витаминдин къадар тIимил жезва.

Инсандин организм патал газардин мже лап менфятлу я.

Эгер газарар полиэтилендин турбайра туна холодильникда хуьзватIа, абурун кIуфар ахъаз туна кIанда.

Газардиз ягълу ва я къаймах вегъейтIа, организмди адак квай каротиндин 60 процент цIурурзава, тахъайтIа – 6 процентдильайни тIимил.

МАДНИ ЕКЕ АГАЛКЪУНАР ХЪУРАЙ!

Вичин яшар 80 йисав агакьнавай Ахцегьрин хуьруьн агъали, кIвалин кьайгъудар кайвани, мегърибан диде ва баде Къазибегова (Вагъабова) Марьяман «Зи чубарук» тIвар алай шииррин ктаб чапдай акъятнава. Райондин «Цийи дуьнья» газетдин редакциядин коллективди адаз и агалкьун рикIин сидкьидай мубаракзава. Къейдин, М.Къазибеговади гьеле фадлай нинихь райондин газетдин редакциядихь галаз сих алакъяар хуьзва. Умудлу я хьи, икI давамни жада. Адахь яратмишунрин рекье жележегда мадни акун алай агалкьунар хьун чи мурад я.

ЗИ ЧУБАРУК

Къазибегова (Вагъабова) Марьям 1940-йисан 25-январдиз Ахцегъа медени хизанда дидедиз хъана. Адан буба дявединни зегъметдин ветеран, РФ-дин лайихлу духтур, виридаз сейли Абдулвагъид духтур ва диде машгур инженер-геолог Азиз Алискерован вах Сара я. Диде-буба айрутмиш хьунихь галаз алакъялу яз Марьямни стха Буньямудин тахай дидедин гъилик акатна ва абуруз ихьтин къисметдин вири татугайвилерни пис-хъсан акуна. «Зи жегьил чан кIула чуьхуьдай кьеркьетIрин чувал аваз гъамамдин рекье акъатна. Вахтни тахъанмаз, гьеле 9-классда авайла, тахай дидеди гу-жуналди гъуьлуьз гана. . .»,- гъай-ифдивди рикIел хкизва Марьяма. Гена гъуьл Къазибег адаз меду-чилище кIелдай ва 1966-йисуз ам Яру дипломдалди акъалтIардай мумкинвал гана. Зегъметкеш капашралди абур у яшайишдин кIвал эцигна, багъ кутуна, кесиби хизан-майишат идара ийиз, аялар кIвачел акъулдна.

Эхиримжи 40 йисалай виниз Къазибеган (рагъмет хуьрай ви-чиз) хизан райондин сергъятдал, Гъурун кIамун сиве, виликан УОС-дин насосдин станциядин идарадин кIвале яшамиш хъана. Веледар ЧIехи хъана, абур, лувар мягъкем хъайи шарагри хъиз, чпиз хуш акур терефрихь лув гана. Диде-бубадин зегъметдалди абуроз

гъардаз чпин кIвал-югъ ава. Диде-дал кьил чIугваз ара-ара хквезва.

2013-йисан 26-октябрдиз итим къакъатайдалай кьулухъ, ингье 7 йис я, Марьям диде тек-диз яшамиш жезва. Къазибеггахь галаз санал вафалувилелди ва хушбахтвилелди 57 йисан уьмуьр куьчуьрмишай (эхиримжи ругуд йисуз месел алкIанвай адахь, куьрпедихь хъиз, гелкъвена) чкайрай экъечIиз кIанзава. Стан-циядал кьарувул я, хсуси майишат кутуна, кал ва верчер хуьз, вичин зегъметдалди яшамиш жезва.

- Дугъри я, веледри заз чпин патав хъша лугъузватIани, зун хквезвач. Исятда девир, жегълрин тIебятар дегиш я. Гъавилай заз жувакай садни инжиклу хъана, жегъилриз пар хъана кIанзава. Азад къуш хъиз, ачух, гуьзел тIебиатдал вердиш я, кьизилдин кьефесдилай ачух чуьлни Перин халудин гъилин и кIвал хуш я. Ал-лагъдиз шукур хъуй, гьелелиг жу-вавай жув идара ийиз жезва, хсуси гъилералди къазанмишзавай фу-къафун ава. Жуван гъилин михьи суьрсетдалди гъатга масабурузни куьмекзава. Сугъул хъайила сун гъуьлуьтарни чуьвекар хрავа, дуьньядин гъалар веревирд ийиз, жуван фикирар бендериз элкъуь-риз дердер алудзава, - лугъузва Марьяма.

Эхь, уьмуьрдин вири укIуь-цуру дадмишнавай яшлу дишегъ-лидихь яратмишунин алакьунни ава. Вичин кьилел атай залан, гъамлу вакъиайрикай бендер туькIуьрзавай ам яваш-яваш та-мам шиирар теснифунив эгечIна. Марьям Абдулвагъидовнадиз абур вичин дафтарра садазни таквадай-вал таз кIан хъана. Ахпа, 80 йисан юбилейдихь галаз алакъялу яз, абур раижардай, яни са гъвечIи ктаб акъуддай фикикр атана. Ин-гье, и фикир-мурад гила кьилиз акъатун чна адаз мубаракзава. «Зи чубарук» ктабда ватандикай, тIебиатдикай, тербиядикай, ди-шегълидин залан къисметдикай, Къазибеггахь галаз санал тухвай уьмуьрдикай бейтер, эсерар гъат-нава. Къуй акъалтзавай несилдиз абур дидедин весияр, тарсар хуьрай!

ХИЙИРЛУ МЕСЛЯТАР

- Пенжеррин шуьшеяр михьи хьунилай неинки кIвализ экв аватун, гъакI чимивални аслу я. Абур акъалтIай чими тушир, гъакI гар квачир юкъуз михьун меслят кьалурзава, вучиз лагъайтIа, чими гъавадини гару шуьшеяр акъван фад кьурурзава хьи, абурал гъар жуьредин нурад гудай нехишар аламукъзава.
- Эгер михьи шуьшейривай лахумадин къаришма (са литр циз чайдин са тIуруна авайди) гуьцлайтIа, абур къацу тав ягъайбур жада.
- Эгер пенжердин шуьшедай фер атанватIа, ам рангсуз лак-далди кIевиз жада. ИкI ам геждалди хадач ва я шуьшедин абурни квахьдач.
- Кьве тахан пенжеррин шуьшеяр хуьтIуьз муркIади кьун тавун патал абурун арада кьел авай са шумуд банка эцигун меслят кьалурзава.
- Ремонт ийидайла киреждай ва я ширедай къацIанвай шуь-шеяр сифте чукулдалди кьадгъунда, ахпа сиркедай кьежирнавай пекиналди михьда.

Марьям КЪАЗИБЕГОВА ВУН ГАЛАЧИЗ

Зи вил гала, вахъ Чубарук, Заз ви патав хквез кIан я. Ви суралай цуьквер атIуз, Силин чилел кьекъвез кIан я.

Гъевесдалди хур ацIуриз, Силин гъава чIугваз кIан я, РикIин дердер ваз ахъайиз, Заз дуьньядив рахаз кIан я.

Эхир кIвалин накъвадални Заз гъамиша кьекъвез кIан я. Вун къатканвай къаварални, Лацу лиф хъиз, элкъвез кIан я.

Куьз ятIани Чубарук тIвар, Лап диде хъиз, ширин я заз. Вун галачиз, ви сес тежез, Яшамиш хьун четин я заз.

КIанда рикIиз вун кьилеваз, Вири къвез, зи суфрадихь жен. Жуваз кIандай касдин чиник, Гъамиша хъвер, шадвал жен.

Ви чанда тIал аматIа луз, Фикирдай кьван аман амач. За, Чубарук, саламат яз, Хийир-дуьа ийизва ваз.

Ахварай ви ван къведа заз, Дарих жемир вун гъам чIугваз, Къемир рекьел зал вил алаз, Вяде хъайла ахквада ваз.

ДИДЕДИН РИКI

Лай-лай ягъиз кьепIин кьилив, Яргъи йикъар акъудна за. ЧIехи ийиз балаяр, куьн, Азиятар къабулна за.

Балаяр я багъдин бегъер, Емишар я гзаф ширин.

Туькьуьл карди рикI атIайтIа, Хер я рикIе агъур, дерин.

Шалбуздагъдин синерикай Зи рекъерин сирер хъана. Дагъдин цацар-куьлерикай Вахар, сусар, дердер хъана.

Къуй дуьньядал бул хъуй шадвал, Адакай заз авачтIан пай. Зун гъамаринни гъижранрин Тахсир квачиз хъанва хьи тай.

Ацукъна зун дагъдин синел, Экуьн кьилий фикир ийиз. Зи хиялар югъ-къандавай Куь дердина жезва дерин.

БАХТУНИКАЙ

Зун чуьллерин девриш хъана, Къамаривди вердиш хъана, Балайрикай фикирдай кьван Бейнини кваз дегиш хъана.

Гуьнедавай къакъан дагълар, Михьи хъана емиш багълар. Вучиз вун кье захъ галамач? ВутI хъана ви хиве кьунар?

РикIин винел чIулав булут, РикIин къене марф къвазава. Дерт низ лугъун, канва хьи зун, Къисмет язухди хъанава.

Аллагъди заз гайи бахтар Ажайибур хъанава хьи. Зи вилерин уьцIуь накъвар Куьтягъ тежер сел хъанва хьи.

Гъурун кIамун есирдаваз Жегъил уьмуьр акъатна зи. Зи рикIикай хабар къадай Стха захъай галатна хьи.

Гьемдуллагъ БАБАЕВ

ВАЗ ВИ КТАБ МУБАРАК ХЪУЙ, МАРЪЯМ ВАХ!

КIелна за ви пак шиирар цIарба-цIар, Хъуз жезвачир завай сабур, къвез къагъар, Вафалу тир вун ви ярдиз - итимдиз, Гелкъвезвай вун кард хъиз адахь, билбил хъиз, Гъич садрани рикI кьалурнач сефилдиз, Фердавусдин, къуш хъана вун, Марьям вах!

Михьи я ви руьгъдин гъиссер Женнетдин, Вахъ хътин рикI садахъни жеч гъуьрметдин, Шаирни я, мез ширин тир сугъбетдин, Ви тарихдин нур я и ктаб девлетдин. Гъахь-адалат, дуван я ам, Марьям вах, Духтурдивай дарман тахъай, Марьям вах!

Начагъ итим къакъатна ви кIваливай, Гъам-хажалат давам тежез рикIивай, Вун есир хъиз кIвалин пурча амуькна, Къуд патахъай гъам-хажалат галукъна, Уьмуьрдикай ктаб кхъиз ацукъна, Вакай халис шаир хъана, Марьям вах!

КАМАЛДИН ХАЗИНАДАЙ

Масад тийижирдаз жувни чир жедач. Масада акъурди целце акъур гъисаб я. Масада ийизвай кIвалах регъятди хъиз аквада. Масадаз гъуьрмет авун патал жуваз азиат гана кIанда.

Масадаз сир чирмир. Масадаз эгъуьнай фуруз жув аватда. Масадан вилевай чIар аквада, жуван вилевай гъвар аквадач.

Масадалай фитне ийидайди кIвале тамир. Масадан айрибур вилик жада, жуванбур – кьулухъ.

Масадан бедбахтвилел хуьремир. Масадан суфрадихь мугъманар хъсанбур я.

МЕЗ

Мез инсандин кьимет я, Мез инсандин девлет я. Эгер ви мез ширин ятIа, Якъин, ам ваз куьмек я.

Сиве мурдар мез авай кас Акурла чаз хуш къведан кьван? Адахь галаз кье келима Рахунар чаз нуш жедан кьван?

Ширин мезни кьиле акъул, Авачирдан чIуру я тIул. Къурурай ви мецин дувул, Пис гаф ахкъудиз тежервал.

Бес хуьрай ман, я кьей кицIер, Югъурмир куь къацIай мецер, Сивяй акъуд мийир къежел, Хъсан я, кисна ацукъун.

ГЪАХЪСУЗ ДЕВРАН

РикI я дарих, мез я туькьуьл, Ажужбура акъурла кьуьл, Я гъахъ амач хьи, я дуван, Гъахъсузринди хъанва девран.

Девлетлуд я лап инсафсуз, Кесиби касдин акъудиз чан, «ЧIуру девир хъанва» лугъуз, Дуьньядин къакъатнава кIан.

Ажужбурукай ийиз хъилер, Эцигзава къакъан кIвалер, Худда туна гъахъсуз алвер, Пад жада куь къаних нефсер.

Къуншидикай шер кваз рахаз, Гъадан зегъмет нез кIанзава. Гъарамдал дамахиз кьекъвез, Чаз агъавал из кIанзава.

РикI секин туш, ксуз жезвач, КичI авачиз кьекъвез жезвач, Къуншидикаиини куьмек авач, Им вуч гъал я чал алайди?

Вун чуьллерин девриш хъайила уьмуьрда, Фикир чIугваз амуькна гъакI вирида, Азиятар хъана мублагъ девирда, Тахай руш хъиз сейрек хъана, Марьям вах, Вирибурулай уьткем хъана, Марьям вах!

На чаз ктаб лезет къачуз багъиша, «Дидедин рикI», «Ватан», «Зегъмет» кьурмишна, «Зи чубарук» къисметдикай теснифна, Дидевилин дережаар виликна, На балайриз кьилава гана, Марьям вах, Бахт кьурмишдай жилава кьуна, Марьям вах!

Ктабдава уьмуьр патал теснифар, Жегъилриз рехъ кьалурзавай теклифар, Уьмуьр женг яз ачухна гъакI майданар, КIелур ксар ийизва на гъейранар, Намус-гъейрат, къаст хъана вахъ, Марьям вах! Тебрик идай тост хъанва вахъ, Марьям вах!

Мадни хуьрай агалкьунар уьмуьрда, Чандин сагъвал, рикIин шадвал артух хъуй, Четинвилер тIимил хъанач девирда, Ви уьмуьрдин бахтар гила ачух хъуй! Халкъдин патай ава, гьелбет, гъуьрмет ваз, Са вишни кьад йисни хъхъуй къисмет ваз!

Масадан шивцелай жуван ябу хъсан я. Мез виридалайни ширинни я, туькьуьлни. Мез сивин хазина я. Мез тIазвай сухвал элкъведа. Мезни чIал хиялрин пекер я. Мекъи кьуьдни кьий, кьуьзуь гъуьлни. Мергъяматлу гафун къвани хуьтуьларда. Мергъяматлувал бубадила аламукъдай ирс я. Мергъяматлувилелай артух хъсанвал жеч, тапаррилай нагъакъан айиб.

Меслят виридалай багъа шей я. Меслятдалди авур аш ширин жада. Мехъер алахъай кIвал яд атIай регъез хъиз жада. Мешребсуз паб гъуьлуьз ганвай бала я. Меци кьилни хуьда, кьилел балани гъида.

Цийи дуьнья

(Новый мир)
Учредитель:
Администрация
Ахтынского района
Республики Дагестан
Главный редактор
Д.Ш.ШЕРИФАЛИЕВ

Газета перерегистрирована Управлением федеральной службы по надзору в сфере связи, информационных технологий и массовых коммуникаций по РД 22 января 2019 г. Регистрационный номер ПИ № ТУ 05-00401.

Позиция редакции может не совпадать с точкой зрения авторов, которые несут ответственность за достоверность и объективность предоставленных для публикации материалов. Рукописи не рецензируются и не возвращаются. При перепечатке ссылка на «Новый мир» обязательна.

Адрес редакции и издателя:
368730, РД, Ахтынский район, с. Ахты, ул. Юсуфа Герейханова, д.33.

Телефон главного редактора
8(988)-654-59-49
Электронная почта газеты:
newworld1928@mail.ru

ИНДЕКС 63312
Газета «Новый мир» сверстана и отпечатана в ООО «Типография-М» по адресу: г.Дербент, ул.С.Курбанова, 25. Электронная версия газеты на сайте <http://akhty-news.ru/>, в разделе Выпуски газет на сайте администрации района <http://akhty-mr.ru/>
По вопросам качества печати обращаться в типографию ООО «Типография-М»
Время подписания в печать по графику 14.00. Подписано в печать 14:00 Газета выходит 52 раза в год.
Тираж 1450 экз. Заказ № _____